דרשוני כרך ב — אשה אל אחותה

אשה אל אחותהתמר ביאלה

הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר נא למי החתמת והפתילים והמטה האלה. ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני (בראשית לח, כה־כו)

שלומית – אחותה הצעירה של תמר כלת יהודה הייתה. ומאז שנישאת אחותה לער בכור יהודה, שהיה עושה הרע בעיני ה', הייתה מצרה בלבה. מִשמת אותו רשע, הלך אביו ונתן את תמר לאונן בנו השני, שהיה משחת זרעו לארץ ומותיר אחותה בעלבונה. רק משנפטר אותו האח מן העולם אף הוא, ושלחה יהודה בית אביה, נחה דעתה של שלומית, שהייתה רואה בתמר שקומתה שבה אט אט ומיתמרת...

היו האחיות מצויות זו אצל זו, ממתינות ליום שיינשאו לאיש ומדברות בענייני אהבה.

עד שגדל שלה, בן זקוניו של יהודה, הייתה תמר משלה עצמה, ממתינה ליום שישיאוה לו. משגדל ולא ניתנה לו, נאבקו האמונה והפיקחון זה בזה, פעמים שהתום גובר על המרירות ופעמים שהמרה מתגברת על התמימות. ראתה שלומית כי קומתה של אחותה הולכת ונרכנת כתמר שחוח, שענפיו כמשים ופירותיו מצומקים, וחיים אובדים ממנו.

ישבה תמר בית אביה ומיאנה להינחם. אמרה בלבה, בטרם אלך ואעשה מעשה רע בעצמי, אלך ואמתין לאביהם של אותם הבנים בפעם האחרונה, אולי ישיב לי אותה רוח של חיים שנטלה ממני. שמעה שעולה חמיה לגז צאנו ולהסיר מסווה צמר שעליהם, אמרה, אלך ואעטה עליי צעיף שיבוא ויסיר מסווה הצמר גם ממני ויראני בעיניו. משקרב אליה יהודה, לא ראה אלא אותו הצעיף, וביקש לתת לה תמורתו גדי עזים מן הצאן.

נמלאה תמר עלבון, אזרה אומץ גדול והשיבה לו: רק אם תיתן ערבון 'חתמך ופתילך ומטך אשר בידך!' (בראשית לח, יח) – שביקשה להגיד לו דברי אמת, את רצונה שייתן לה בערבות שחייב לה בזרע ובבנים, את חותמו, פתילו ומטהו שלו, בה. והסכים יהודה, ולא ידע מה שהסכים.

משפנה ממנה יהודה, הסירה תמר צעיף שמעליה ושבה לבית אביה. ראתה אחותה שלומית שפניה אינן כתמול שלשום. אמרה בלבה, מה לה לזאת שקומתה דמתה לתמר ושדיה הולכים ומכבידים כאשכולות, עד שנגלו אוזניה, והבינה.

באותו היום שהעמידו בכיכר העיר אותה האש, הייתה שלומית סובבת וסוגרת חלונות וסדקים שבבית, שלא יפרוץ הריח פנימה ויבהל את האם והעובר שבבטנה. באותה שעה נשמעו קריאות ההמון שצר על הבית 'הוציאוה ותשרף', 'הוציאוה ותשרף' (שם, כד). קראה תמר לשלומית ואמרה

לה: טלי שק זה ותני אותו לאביהם של בעליי שהוא עומד בצד הכבשן וממתין לי. נטלה שלומית השק ויצאה.

מצאה אותו עומד לבדו, שהכול היו טרודים בקריאותיהם והוא עומד שקוע בהרהוריו.

קרבה אליו, הגישה לו השק. נשא יהודה את עיניו, הביט בפניה של שלומית וראה בה פני תמר כלתו, כבאותו היום שביקש מאביה ואמהּ לקחתה לבנו הבכור לאשה. וראה פנים של ילדה, ושיער שהשֵׁיבה כבר נזרקה בו. וחריצים של צער מצוירים על אותם הפנים בכל מקום ומספרים סיפור שכתב הוא עצמו, במו ידיו. ולא היה צריך לפתוח את השק, והודה וצעק: די!

באותה השעה יצאה בת קול ואמרה 'עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון' (משלי לא, כה) על תמר אחות שלומית נאמר. ויש אומרים, שהוסיפה וקראה 'על אותן האחיות קראתי "תהיין חברת אשה אל אחתה" (שמות כו, ג), "משלבת אשה אל אחתה" (שם, יז), "והיה המשכן אחד" (שם, ו); אל תקרי 'הַמִּשְׁכָּן' אלא 'הֵמשֵׁכָן'.